

دیدار سولانا با لاریجانی

در مقطعی حساس و با اهمیتی تعیین کننده در سر نوشت پرونده هسته ای ایران

رضا اکرمی

داده است که رو در روئی هر چه بیشتر و محتمل تر با ایران را نتیجه گیری کنند و زراد خانه دیپلماتیک خود را از سازمان ملل گرفته تا دولتهای غربی و حتی روسیه با تمام توان در جهت همین رویا روئی - حتی نظامی - بکار گیرند.

در چنین شرایطی هر گاه دیدار پیش روی سولانا و لاریجانی، همچون آخرین آن، بی نتیجه به پایان برسد. محتمل ترین احتمال، تشکیل جلسه جدید شورای امنیت و اعمال تحریم های محدود در گام اول خواهد بود.

می دانیم که این روزها از این احتمال، و به خصوص از هدفمند بودن یا به اصطلاح « هوشمندی » تحریم بسیار سخن گفته می شود، در این جا بدون اینکه بخواهیم بر درستی یا نادرستی چنین تاکتیکی اشاره داشته باشیم، قبل از هر چیز باید بر این واقعیت انگشت بگذاریم که، ورود به مرحله تنبیهی، آنهم از طرف سازمان ملل، خود فایزست کاملا متفاوت. این امر قبل از هر چیز به معنی پذیرش تخلف عضویت از قوانین این نهاد قانونی و حقوقی بین المللی و به اعتبار آن می توان تا اقدام نظامی و اشغال کشور متخلف پیش رفت.

اگر چنین سرنوشتی نه تنها غیر ممکن، بلکه با توجه به تمام نقشه های پشت چنین ماجرائی یکی از احتمالات جدی پیش روی مردم ماست، باید به جای دل خوشی ها و سر مستیهای لحظه ای و افتادن در دام ناسیونالیسم کور و عظمت طلبی، چشم را بر واقعیت عریان مخاطره گشود و به جای سکوت، تحت هر بهانه ای، و یا بدتر از آن همراهی با سیاستهای مغرضانه و جاه طلبانه سران جمهوری اسلامی، آنها را وادار نمود تا در چارچوب مقررات و قوانین بین المللی نه تنها با سازمان ملل و آژانس انرژی اتمی برای حل معضلی که خود آفریده اند همکاری کامل نمایند بلکه در چارچوب همین قوانین، از سیاست خارجی ای پیروی نمایند که ضمن حفظ مصالح و منافع ملی کشور به رفع تشنج و برقراری صلحی پایدار در منطقه پر آشوب خاورمیانه یاری رساند.

۷ سپتامبر ۲۰۰۶ / ۱۶ شهریور ۱۳۸۵

پیش از این، شورای امنیت سازمان ملل در قطعنامه ای از ایران خواسته بود تا پایان ماه اوت کلیه فعالیت های مربوط به غنی سازی را متوقف کند، اما یک روز پس از به سر آمدن موعد ضرب الاجل، آژانس بین المللی انرژی اتمی از ادامه و گسترش برنامه های هسته ای ایران خبر داده است.

سفر کوفی عنان دبیر کل سازمان ملل به تهران نیز بیش از اینکه گرهی از مشکل اجرای قطعنامه مذکور بگشاید، بر پیچیدگی آن، لا اقل در بعد حقوقی افزوده است. آقای کوفی عنان به عنوان عالی ترین مقام رسمی و مسئول بین المللی، که بنا بر موقعیت خود می بایست پیگیری قطعنامه شورای امنیت را از مقامات جمهوری اسلامی مطالبه نماید، بدنبال پاسخ منفی آنها به تعلیق غنی سازی اورانیوم، در مصاحبه مطبوعاتی خود در تهران با اشاره به دیدار قریب الوقوع سولانا و لاریجانی اعلام می کند « امیدوارم در این جلسه بتوانند راه حل هایی پیدا کنند ».

و اما راه حل چنین جلسه ای چه می تواند باشد. با توجه به اینکه هیچ یک از طرفین تا این لحظه نسبت به شرط قبلی خود مبنی بر «تعلیق غنی سازی» به عنوان پیش شرط ورود به مرحله بعد، تجدید نظر نکرده اند و ظاهرا قرار نیست چنین عقب نشینی ای در این دیدار مورد توافق قرار گیرد، به نظر می رسد هر گاه واقعا اراده ای جهت گشودن باب جدی مذاکرات و حل اختلافات وجود داشته باشد، توافق بر فرمولیست که بر همزمانی مذاکره و تعلیق غنی سازی، آنهم با ورود مستقیم نمایندگان گروه ۱+۵ و با تعیین تقویم زمانی مشخص و کوتاه حاصل شود.

از امروز روشن است که کار شکنی بیشتر مقامات جمهوری اسلامی در رسیدن به تفاهم در کنار شتاب بخشیدن به تلاشهای هسته ای، که خود نیز در برجسته کردن و جنبه تبلیغاتی دادن بدان ابائی ندارند، نه تنها زمینه پشتیبانی و یا سکوت برخی کشور های جهان سوم را از ایران محدود تر کرده است، بلکه امکان شکاف در صفوف کشورهای دست اندر کار در شورای امنیت را به حد اقل رسانده است.

جنگ لبنان نیز بر خلاف برخی تصورات که این و آنجا دامن زده می شود، نه تنها کمکی به کاهش فشار بر جمهوری اسلامی در راستای تقویت فعالیتهای هسته ای اش نکرده است، بلکه، به رهبران تند رو و جنگ طلب آمریکا و اسرائیل این فرصت را

بنابه گزارش خبرگزاریها، خاورسولانا، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، و علی لاریجانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی و مسئول مذاکرات هسته ای، می بایست، چهارشنبه در وین ملاقات نمایند. هر چند این دیدار انجام نگردید اما ایرنا، به نقل از علی اصغر سلطانی، نماینده جمهوری اسلامی در آژانس بین المللی انرژی اتمی، گزارش کرده است که مقامات ایران و اتحادیه اروپا توافق کرده اند که ملاقات دو طرف ظرف "چند روز آینده" در وین، پایتخت اتریش، برگزار شود.

این دیدار که بنا به درخواست مسئولین دیپلماسی اروپا و بدنبال نشست وزرای خارجه ۲۵ کشور این اتحادیه صورت می گیرد از طرف محافل سیاسی، آخرین فرصت برای یافتن راه حلی مبتنی بر مذاکره، پیش از بررسی نحوه تنبیه ایران در شورای امنیت سازمان ملل متحد تلقی می شود.

در همین رابطه پیش بینی شده بود که فردای چنین ملاقاتی، در روز پنج شنبه ۷ سپتامبر دبیران سیاسی وزرای خارجه پنج کشور عضو دائم شورای امنیت و آلمان در برلین تشکیل جلسه دهند تا نتیجه این مذاکرات و گام بعدی شورای امنیت در مورد ایران را به بحث بگذارند. لا اقل تا این ساعت تغییری در تصمیم نمایندگان گروه ۱+۵ ایجاد نگردیده است و این جلسه مطابق زمان پیش بینی شده بر گزار خواهد شد. آیا چنین همزمانی ای خود در جهت تقویت اهمیت دیدار سولانا، لاریجانی رقم خواهد خورد یا نه، تا این لحظه به عنوان یک سؤال می تواند مطرح باشد، اما آنچه از هم اکنون روشن است این واقعیت را منعکس می کند که تشکیل جلسه گروه ۱+۵ علیرغم تعویق دیدار سولانا، لاریجانی نه تنها بیانگر فوریت تعقیب این پرونده از نظر دول غربی و به ویژه آمریکا است، بلکه این گمانه زنیها را نیز تقویت کرده است که ایالات متحده بیش از گذشته امیدوار است که به توافق نظر موافق چین و روسیه در مورد وضع تنبیه های بین المللی علیه ایران را جلب نماید.

دیدار سولانا و لاریجانی هر گاه تحقق یابد نه تنها نسبت به موارد پیشین از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است بلکه در ورود این پرونده به مرحله ای کاملا متفاوت نقش ایفا خواهد کرد. اما میدانیم که دامنه مانور طرفین در جریان این گفتگو بسیار محدود خواهد بود.